

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 czerwca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w Z., na podstawie art. 118 ust. 1, ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.), w interpretacji okonanej przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 1 września 2007 roku (Dz. Urz. RP nr 175, poz. 1235) odmówił Z. K. prawa do wypłaty odsetek. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że decyzją z dnia 18 maja 2016 roku organ rentowy realizując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego z 7 marca 2016 roku, który wpłynął do organu 31 marca 2016 roku, przyznał wnioskodawcy prawo do renty. Ostatnią okolicznością niezbędną do wydania tej decyzji było ustalenie aktualnych danych adresowo – osobowych wnioskodawcy co miało miejsce 12 maja 2016 roku. Wypłaty dokonano 30 maja 2016 roku, a zatem w terminie ustawowym. Wnioskodawca nie ma zatem prawa do odsetek (decyzja z 8 VI 2016 roku akta ZUS).

W dniu 21 czerwca 2016 roku Z. K. złożył odwołanie od powyższej decyzji, żądając jej zmiany poprzez przyznanie odsetek. Wskazał, iż w jego przypadku data wpływu orzeczenia sądu do organu rentowego nie jest ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji. Podstawą żądania odsetek jest bowiem nieprawidłowe orzeczenie lekarza orzecznika ZUS lub komisji lekarskiej. Organ rentowy odpowiada za wydanie niezgonej z prawem decyzji w sytuacji gdy możliwe było wydanie decyzji prawidłowej. Za opóźnienie odpowiada zatem organ rentowy. Skoro wypłacono rentę za 3 lata wstecz to należą się, zdaniem wnioskodawcy, także odsetki (odwołanie k. 2).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w uzasadnieniu decyzji. Dodatkowo podkreślono, iż ostatnią istotną okolicznością ustaloną w sprawie była informacja od Prezydenta Miasta Ł. z dnia 13 maja 2016 roku o wysokości pobranego przez wnioskodawcę zasiłku dla bezrobotnych (odpowiedź na odwołanie k. 5).

Na rozprawie w dniu 27 września 2016 roku pełnomocnik wnioskodawcy sprecyzował stanowisko w sprawie i wniósł o przyznanie odsetek za okres od 30 maja 2013 roku, za każdy miesiąc oddzielnie, aż do 29 czerwca 2016 roku, kiedy przelew dorarł na konto wnioskodawcy (protokół rozprawy k.19v).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. K. urodził się (...) (okoliczność bezsporna).

W okresie do dnia 31 października 2010 roku wnioskodawca pobierał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, przyznaną decyzją ZUS z dnia 15 VIII 1992 roku, początkowo jako renta inwalidzka III grupy inwalidów (decyzja k. 17 akt ZUS).

Kolejną decyzją z dnia 6 lipca 2012 roku organ rentowy, wykonując postanowienie, ponownie ustalił wnioskodawcy prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 23 listopada 2011 roku do 31 maja 2012 roku i z tytułu częściowej niezdolności do pracy za okres od 1 czerwca 2012 roku do 30 listopada 2012 roku (decyzja k. 275 akt ZUS).

W dniu 10 października 2012 roku wnioskodawca złożył wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (okoliczność bezsporna).

Decyzją z dnia 15 lutego 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił Z. K. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, gdyż Komisja Lekarska ZUS, orzeczeniem z dnia 12 II 2013 roku, nie uznała wnioskodawcy za niezdolnego do pracy (okoliczność bezsporna).

Wnioskodawca odwołał się od powyższej decyzji do Sądu O. w Ł. (okoliczność bezsporna).

Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe z opinii biegłych: neurologa, neurochirurgów oraz okulisty.

Sąd ustalił, w oparciu o opinie biegłego neurologa i okulisty, że wnioskodawca przebył zabiegi operacyjne dyskopatii L4/L5 i L5/S1 z okresowym zespołem bólowym, obecnie bez objawów i powikłań korzeniowych, cierpi na naczyniaka w trzonie kręgu (...), ognisko poniedokrwiennie w mózgu bez objawów ubytkowych, nadwzroczność małego stopnia z astygmatyzmem obu oczu, starczowzroczność. Te schorzenia nie naruszają sprawności organizmu wnioskodawcy w stopniu powodującym niezdolność do pracy.

Nadto na podstawie opinii biegłych neurochirurgów Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca cierpi na chorobę zwyrodnieniową dyskopatyczną kręgosłupa w odcinku lędźwiowym i szyjnym. Stan po trzykrotnej operacji przepukliny. Te schorzenia naruszają sprawność organizmu wnioskodawcy w stopniu powodującym częściową niezdolność do pracy, od 30 maja 2013 roku do 31 maja 2016 roku. Sąd podkreślił, że występująca w latach 2014-2015 progresja zmian – szczególnie w odcinku szyjnym kręgosłupa, powoduje największe dolegliwości pod postacią znacznego ograniczenia ruchowego, silnych bólów, promieniujących do lewej kończyny dolnej, którym towarzyszą zawroty głowy, zaburzenia równowagi, bóle tyłu głowy, osłabienie czucia powierzchniowego na lewej kończynie górnej, osłabienie odruchów w tej kończynie oraz funkcji palców lewej dłoni, bóle opasujące klatkę piersiową oraz objawy rozciągowe przy kątach 45 stopni z osłabieniem odruchów i czucia na zewnętrznych partiach podudzi. Te właśnie schorzenia naruszają sprawność organizmu wnioskodawcy w stopniu powodującym częściową niezdolność do pracy (uzasadnienie w sprawie k.283-291 akt VIII U 922/13).

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 7 marca 2016 roku, w sprawie VIII U 922/13, m. in. zmienił decyzję z 15 lutego 2013 roku i przyznał Z. K. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 30 maja 2013 roku do 30 maja 2016 roku (wyrok k.276 akt VIII U 922/13).

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczony został organowi rentowemu 31 marca 2016 roku (dowód doręczenia k.296 akt VIII U 922/13).

W dniu 17 maja 2016 roku do organu rentowego wpłynęło pismo stanowiące odpowiedź na zapytanie dotyczące wysokości pobranego przez wnioskodawcę, w okresie od 30 maja 2013 roku do 30 maja 2016 roku, zasiłku dla bezrobotnych (pisma oraz karta wypłat zasiłku dla bezrobotnych akta ZUS).

Decyzją z dnia 18 maja 2016 roku ZUS, wykonując wyrok sądu z 7 marca 2016 roku, przyznał Z. K. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 30 maja 2013 roku do 30 maja 2016 roku. Dokonano jednocześnie potrącenia kwoty zasiłku dla bezrobotnych pobranego w okresie od 30 maja 2013 roku do 7 lutego 2014 roku w kwocie 6.439,80 zł (decyzja akta ZUS i informacja do Powiatowego Urzędu Pracy).

Wypłata świadczenia zaległego dokonana została 31 maja 2016 roku (wydruk – k. 25-27).

W dniu 1 czerwca 2016 roku wnioskodawca przekazał do organu rentowego aktualny numer swojego konta (pismo wnioskodawcy – akta ZUS).

Z uwagi na zwrot wypłaconego świadczenia na konto ZUS, ponownej wypłaty dokonano 14 czerwca 2016 roku (wydruk – k. 25-27).

W dniu 1 czerwca 2016 roku wnioskodawca wystąpił z wnioskiem o wyjaśnienie sposobu wyliczenia wysokości renty oraz o wypłatę odsetek (pismo – akta ZUS).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jako nieuzasadnione podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 205 poz. 1585 ze zm.) jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych

przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

W myśl art. 85 ust. 2 minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady wypłacania odsetek. Na podstawie upoważnienia zawartego w art. 85 ust. 2 wydane zostało rozporządzenie ministra pracy i polityki socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1999 r., Nr 12, poz.104).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń, z uwzględnieniem ust. 2-5.

Na mocy § 3 ustalenie należnych do wypłaty odsetek oblicza się przez pomnożenie kwoty opóźnionego świadczenia przez liczbę dni opóźnienia i przez roczną stopę procentową odsetek oraz przez podzielenie tego iloczynu przez 365.

Do odmowy przyznania prawa do odsetek niewystarczające jest przy tym wykazanie wyłącznie braku winy w odmowie wypłaty świadczenia, ale konieczne jest także stwierdzenie, że po stronie organu rentowego nie występowały jakiegokolwiek okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność. Rozstrzygnięcie Sądu sprowadza się do zbadania czy problem wypłaty świadczenia był bardzo skomplikowany pod względem prawnym lub faktycznym i kiedy wszystkie okoliczności niezbędne do wydania decyzji zostały ustalone. Dodatkowo także do stwierdzenia, że organowi rentowemu nie można przypisać winy, w tym także winy nieumyślnej w postaci choćby niestaranności (niedbalstwa).

Rolą Sądu w niniejszym procesie jest dokonanie oceny, czy w chwili ustalania uprawnień ubezpieczonego do świadczenia z ubezpieczenia społecznego istniały takie okoliczności, które zwalniałyby organ rentowy od odpowiedzialności za wypłatę odsetek za opóźnienie w spełnieniu tego świadczenia, innymi słowy czy organ mógł wydać wcześniej pozytywną dla wnioskodawcy decyzję.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2010 r. w sprawie I UK 345/09 (OSNP 2011/19-20/257, LEX 987574) organ rentowy ponosi odpowiedzialność za odmowę przyznania świadczenia, jeżeli niezbędne okoliczności faktyczne uzasadniające nabycie prawa zostały ustalone w postępowaniu przed tym organem, a odmowa przyznania świadczenia jest wynikiem błędu w wykładni lub zastosowaniu prawa materialnego. W takim przypadku późniejsze wydanie prawomocnego wyroku sądu ubezpieczeń społecznych przyznającego świadczenie i wpływ tego wyroku do organu rentowego nie mają znaczenia dla biegu terminu do wydania decyzji, od upływu którego ubezpieczonemu przysługują odsetki (art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm. w związku z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

W myśl przepisu art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (t.j.: Dz.U. z 2015 r., poz. 748) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. Według ust. 1a w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Zgodnie z ust. 2 jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość, organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ust. 1.

Cytowany przepis nie statuuje zasady, iż zawsze datą ustalenia ostatniej okoliczności jest data wpływu prawomocnego wyroku do organu rentowego. Każdą sytuację należy rozpoznawać indywidualnie, oceniając czy wiedza, co do stanu faktycznego, organu rentowego była wystarczająca do wydania decyzji.

Podobne stanowisko zajął także Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 21 grudnia 2006 roku w sprawie III AUa 1171/05, w którym stwierdził, iż użycie słowa "również" w art. 118 ust. 1a ustawy o FUS wskazuje na fakt, iż przepis eksponuje tylko jedną z możliwości wyjaśnienia ostatniej okoliczności. Gdyby intencją ustawodawcy było automatyczne każdorazowe uznanie w przypadku wydania orzeczenia przez organ odwoławczy za datę wyjaśnienia okoliczności - daty wpływu orzeczenia do organu rentowego, słowo "również" w przepisie nie zostałyby użyte (LEX nr 310385).

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy odmówił przyznania wnioskodawcy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy z uwagi na to, że komisja lekarska nie uznała go za niezdolnego do pracy.

Decyzję tę uznać należy za uzasadnioną.

Zgodnie z ust. 2a art. 14 od orzeczenia lekarza orzecznika osobie zainteresowanej przysługuje sprzeciw do komisji lekarskiej Zakładu, zwanej dalej "komisją lekarską", w ciągu 14 dni od dnia doręczenia tego orzeczenia. Następnie stosownie do ust. 2e tegoż artykułu, to komisja lekarska, rozpatrując sprzeciw (lub zarzut wadliwości), dokonuje oceny niezdolności do pracy i jej stopnia oraz ustalenia okoliczności, o których mowa w ust. 1. W takiej sytuacji po wniesieniu sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika to orzeczenie komisji lekarskiej, stanowi dla organu rentowego podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczeń przewidzianych w ustawie, do których prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji (ust. 3).

W związku z brzmieniem ust. 3 art. 14 przywołanej ustawy stwierdzić należy, że orzeczenie komisji lekarskiej, w którym nie stwierdzono niezdolności do pracy wnioskodawcy, stanowiło podstawę zaskarżonej decyzji. A wydanie przez organ rentowy decyzji odmawiającej wnioskodawcy przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy, nie narusza przepisów prawa materialnego, bowiem skarżący nie spełniał warunku w postaci niezdolności do pracy, aby mógł uzyskać prawo do tego świadczenia, nadto niezbędne okoliczności faktyczne uzasadniające nabycie prawa nie zostały ustalone w postępowaniu przed tym organem tylko w toku sądowego postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy rozpoznając odwołanie wnioskodawcy w sprawie VIII U 922/13 dopuścił dowody z opinii czterech biegłych w tym dwóch neurochirurgów i dopiero na podstawie ich opinii ustalono, iż wnioskodawca jest częściowo niezdolny do pracy. Sam ten fakt oczywiście nie może jeszcze przesądzić o braku odpowiedzialności organu rentowego. W orzecznictwie sądowym przyjmuje się bowiem odpowiedzialność organu rentowego za opóźnieniu w wypłacie świadczenia także w sytuacji gdy z ustaleń sądu wynika, że analiza stanu zdrowia ubezpieczonego i dokumentacji medycznej pozwalała lub przy dołożeniu należytej staranności mogła pozwolić na ustalenie niezdolności o pracy. W tym wypadku organ rentowy odpowiada za błędy komisji lekarskiej. Sąd Okręgowy rozpoznający niniejsze odwołanie w pełni podziela te poglądy. Nie mogą one jednak znaleźć zastosowania w przypadku skarżącego. Wynika to w sposób jednoznaczny z opinii biegłych sądowych neurochirurgów, na których swoje orzeczenie oparł sąd w sprawie VIII U 922/13. Biegli ustalili, iż wnioskodawca jest niezdolny do pracy ale dopiero od **30 maja 2013 roku**, podczas gdy wyjściowa decyzja organu rentowego zapadła w dniu **15 lutego 2013 roku**, a co za tym idzie orzeczenie komisji lekarskiej wydane było jeszcze wcześniej. W dniu wydania decyzji przez organ rentowy, a do tej daty, może on odpowiadać za ewentualne popełnione błędy, wnioskodawca, co wynika z opinii biegłych, nie był niezdolny do pracy. Częściowo niezdolny do pracy wnioskodawca był w okresie od 30 maja 2013 roku do 30 maja 2016 roku.

Innymi słowy, w ocenie Sądu, nie można przypisać winy organowi rentowemu, ani nawet ustalić jego odpowiedzialności, na tej podstawie, że oparł on swoją decyzję na orzeczeniu komisji lekarskiej, stwierdzającej brak niezdolności do pracy odwołującego się. W takim stanie faktycznym ZUS nie mógł wydać decyzji przyznającej prawo do świadczenia.

Podkreślić należy, iż organ rentowy nie zaskarżył wyroku sądu I instancji i wykonał go po ustaleniu ostatniej istotnej okoliczności – kwestii kwoty pobranych przez wnioskodawcę zasiłków dla bezrobotnych, które podlegały potrąceniu z wypłaconej renty.

Na mocy art. 104 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach FUS prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6.

W myśl natomiast art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 j.t.) za przychód rozumie się przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy.

Ponieważ okoliczność ta została ustalona w dniu 17 maja 2016 roku, zarówno decyzja jak i wypłata świadczenia, dokonana 30 maja 2016 roku, odbyły się przed upływem ustawowego 30 dniowego terminu.

Za kolejny okres opóźnienia w przekazaniu wnioskodawcy świadczenia – czyli do 14 czerwca 2016 roku (choć i tak mieściło się to w w/w terminie) odpowiada już sam wnioskodawca, który poinformował organ rentowy o aktualnym swoim numerze konta dopiero 1 czerwca 2016 roku, czyli po dniu dokonania pierwszego, nieskutecznego przelewu.

Sąd nie znalazł zatem podstaw prawnych do przyznania odsetek wnioskodawcy, jak żądał tego w odwołaniu.

W świetle powyższego żądanie wnioskodawcy należy uznać za prawnie nieuzasadnione, co skutkuje oddaleniem odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.

25 X 2016 roku.